

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی
ناکیزو شکایتونو خپلواک کمیسیون
Independent Electoral Complaints
Commission

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

کمیسیون مستقل انتخابات
د ټاکنو خپلواک کمیسیون
Independent Election Commission

تفاهم نامه همکاری؛

میان کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی

مقدمه

مطابق حکم ماده ۱۵۶ قانون اساسی، فقره (۳) ماده ۹ و ماده ۱۱ (تعدیل) قانون انتخابات؛ کمیسیون مستقل انتخابات (کمیسیون) مسئولیت اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم را در کشور به عهده داشته و کمیسیون شکایات انتخاباتی (کمیسیون شکایات) مطابق حکم ماده ۲۸ قانون انتخابات، مسئول رسیدگی به اعتراضات و شکایات ناشی از تخطی، تخلف و شناسایی جرایم انتخاباتی می باشد. به منظور تحقق اهداف مندرج ماده دوم قانون انتخابات و برگزاری انتخابات آزاد، عمومی، سری، مستقیم، عادلانه، شفاف و عاری از هر نوع تقلب و تخلف، مطابق مفاد این تفاهم نامه، کمیسیون و کمیسیون شکایات (طرفین) با هم همکاری و تشریک مساعی می نمایند.

هدف و ساحه تطبیق

ماده اول:

این تفاهم نامه به منظور تسریع روند اجراءات، همکاری و هماهنگی فعالیت های کمیسیون و کمیسیون شکایات در امور مربوط به انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸، امضاء و اجرای می گردد.

تعهدات کمیسیون و کمیسیون شکایات

ماده دوم:

- (۱) طرفین این تفاهم نامه متعهد به احترام و عدم دخالت به صلاحیت های قانونی هم دیگر می باشند.
- (۲) طرفین تلاش می نمایند در پرتو احکام قوانین نافذ و معیارهای بین المللی انتخاباتی؛ طور بی طرفانه، زمینه و بستری برای برگزاری انتخابات شفاف، عادلانه، سراسری و به موقع در کشور را فراهم نمایند.
- (۳) طرفین، در انجام وظایف و اعمال صلاحیت های قانونی خویش، منافع ملی و مصالح علیای کشور را در اولویت قرار می دهند.
- (۴) طرفین، وظایف و مسئولیت های قانونی خود را مستقلانه و بی طرفانه انجام داده و تحت تأثیر هیچ گونه فشار و مطالبات داخلی و خارجی قرار نمی گیرند.

- (۵) تبادل به موقع معلومات و ایجاد هماهنگی لازم در سطح دفاتر مرکزی از طریق ریاست‌های دارالانشای طرفین و در سطح دفاتر ولایتی، از طریق ریاست امور انتخاباتی ولایات کمیسیون و آمر دارالانشای دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات، صورت می‌گیرد.
- (۶) طرفین، مطابق احکام قانون انتخابات، لوایح، طرزالعمل‌ها و فیصله‌نامه‌های قانونی، هم‌دیگر را غرض رفع چالش‌های احتمالی در روند انتخابات احترام گذاشته و اجراء می‌نمایند.
- (۷) سایر موارد و سهولت‌هایی که در این تفاهم‌نامه پیش‌بینی نگردیده‌اند، در مکانیزم جداگانه‌ای میان طرفین گنجانده می‌شوند.

نشست‌های هماهنگی

ماده سوم:

- (۱) جهت هماهنگی بیش‌تر میان کمیسیون و کمیسیون شکایات و دارالانشاهای آن‌ها، طرفین نشست‌های مشترک دایر می‌نمایند بخصوص در زمینه موارد آتی جلسات هماهنگی حتمی است:
۱. چگونگی بهبود روند انتخابات و مدیریت رسیدگی به منازعات انتخاباتی؛ و
  ۲. بررسی اتهام‌های وارده به کمیسیون و یا کمیسیون شکایات؛
- (۲) جلسات عادی به صورت ماه‌وار دایر می‌گردد که این جلسات در جریان عملیات روند انتخابات می‌تواند زودتر از این نیز دایر می‌گردد.

ارتقای ظرفیت و آگاهی عامه

ماده چهارم:

- (۱) جهت ارتقای ظرفیت کارکنان، کمیسیون و کمیسیون شکایات با هم همکاری لازم نموده و هم‌دیگر را از فعالیت‌های خویش در رابطه به آموزش، کارگاه‌های آموزشی و نشست‌های امنیتی اطلاع می‌دهند تا یک یا چند تن از کارکنان آن‌ها بتوانند در چنین برنامه‌ها و فعالیت‌ها اشتراک نمایند.
- (۲) طرفین در برنامه‌های آگاهی‌عامه، با هم‌دیگر همکاری نموده و هماهنگی‌های لازم را در این زمینه ایجاد می‌کنند.

لوائح و طرزالعمل‌ها

ماده پنجم:

- (۱) مطابق حکم ماده ۱۰۸ قانون انتخابات؛ کمیسیون و کمیسیون شکایات می‌توانند لوایح، طرزالعمل‌ها و رهنمودهای جداگانه‌ای را در پرتو احکام قانون، معیارهای پذیرفته شده بین‌المللی در حوزه انتخابات و سیستم‌های انتخاباتی، وضع و نشر نمایند.

(۲) هرگاه یکی از طرفین، لایحه و یا طرز العمل طرف دیگر را مغایر احکام قانون تشخیص دهد، قبل از تطبیق آن، رسماً طرف مقابل را از این مسئله مطلع می‌سازد.

(۳) با تأسی از حکم ماده ۱۵۶ قانون اساسی، مبنی بر این که کمیسیون مسئول اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات در کشور است؛ کمیسیون های انتخاباتی لوائح و طرز العمل های خود را مطابق قانون وضع و نشر می کند.

(۴) به منظور هماهنگی و هم‌سویی بیشتر میان کمیسیون و کمیسیون شکایات؛ طرفین لوائح، طرز العمل ها، رهنمودها و فیصله‌نامه‌های خویش را علاوه بر نشر در وب‌سایت مربوط، آن‌ها را با هم‌دیگر کتباً شریک می‌سازند.

تقویم انتخابات

ماده ششم:

کمیسیون مطابق حکم ماده ۷۱ قانون انتخابات؛ تقویم انتخاباتی را تهیه و حداقل ۱۲۰ روز قبل از روز انتخابات، نشر می‌کند. کمیسیون، نظرات و پیشنهادات کمیسیون شکایات را در این زمینه در نظر می‌گیرد.

تبادل اسناد و معلومات

ماده هفتم:

(۱) کمیسیون شکایات، معلومات مربوط به اعتراضات، شکایات و تخلفات انتخاباتی را ذریعه نامه رسمی و یا ایمیل های از قبل معرفی شده، از کمیسیون تقاضا می‌نماید.

(۲) ژورنال و فهرست رای‌دهندگان در داخل خریطه محافظتی در دفتر مرکزی منتقل می‌گردد. دفاتر ولایتی کمیسیون و کمیسیون‌های ولایتی شکایات به آن‌ها دسترسی ندارد. در صورتی که کمیسیون‌های ولایتی شکایات به اسناد مذکور نیاز داشته باشند، فهرست مجلات رای‌دهی را که لازم است تا ژورنال و فهرست رای‌دهندگان آن بررسی شود، با کمیسیون مرکزی شکایات شریک نموده و کمیسیون مرکزی شکایات، هیأتی را غرض بررسی اسناد مذکور، توظیف می‌نماید. هیأت موظف بررسی‌های خود را در دفتر مرکزی کمیسیون انجام داده و نتایج آن را از طریق کمیسیون مرکزی شکایات، با دفاتر ولایتی مربوط شریک می‌سازند.

(۳) معلومات بایومتریک رای‌دهندگان، فورمه دیجیتلی و عکس فورمه نتایج انتخابات توأم با ماشین‌های بایومتریک در دفتر مرکزی کمیسیون انتقال می‌یابد، بنابراین در صورتیکه کمیسیون شکایات و یا کمیسیون‌های ولایتی شکایات به این معلومات ضرورت داشته باشند، نیز هیئت دفتر مرکزی کمیسیون شکایات در دفتر مرکزی کمیسیون معلومات را مشاهده، بررسی و گزارش خود را تهیه می‌نماید. این گزارش از سوی کمیسیون مرکزی شکایات، با کمیسیون ولایتی مربوطه شریک می‌گردد.

- (۴) در صورت درخواست کمیسیون شکایات؛ کمیسیون اسناد و معلومات مورد نیاز جهت رسیدگی به تخلفات، شکایات و اعتراضات انتخاباتی و سایر معلومات ضروری را در اختیار کمیسیون شکایات قرار می‌دهد.
- (۵) بررسی‌های کمیسیون شکایات در رابطه به اسناد حساس در دفتر مرکزی و دفاتر ولایتی کمیسیون صورت می‌گیرد. در صورت لزوم، اگر برای کمیسیون بعد از اوقات کاری مقدور باشد، نیز در دفتر مرکزی و دفاتر ولایتی زمینه دسترسی کمیسیون شکایات را به این اسناد فراهم می‌سازد.
- (۶) کمیسیون شکایات، در زمان تعیین شده در قانون انتخابات و تقویم انتخاباتی، تضامیم و فیصله‌های صادره خویش را طور خوانا و روشن جهت تطبیق به کمیسیون ارسال می‌نماید.
- (۷) طرفین نحوه تأمین ارتباط دفاتر ولایتی خویش و محدوده آن را در مشوره با هم‌دیگر، مشخص می‌سازند.
- (۸) در صورت عدم موافقت کمیسیون با تصمیم کمیسیون شکایات در رابطه به ابطال آراء و حذف نام کاندید از فهرست نهایی کاندیدان؛ موضوع غرض تشکیل کمیته مختلط، کتباً با کمیسیون شکایات شریک می‌گردد.

محرمیت اسناد و معلومات

ماده هشتم:

کمیسیون شکایات، معلوماتی را که از کمیسیون دریافت می‌کند محرم شمرده و به‌جزء مواردی که برای رسیدگی به اعتراضات، شکایات، تحقیقات و گزارش‌دهی ضروری باشد، در سایر موارد در اختیار هیچ مرجعی قرار نمی‌دهد.

درج شکایت در محلات رأی‌دهی

ماده نهم:

- (۱) در صورتی که کارکنان کمیسیون شکایات در مراکز رأی‌دهی حضور نداشته باشند، کارکنان کمیسیون تسهیلات لازم برای درج شکایت در مراکز و محلات رأی‌دهی را فراهم نموده و در رابطه به چگونگی درج شکایت و مواردی که باید شکایت درج شود برای مردم معلومات می‌دهد.
- (۲) کارکنان کمیسیون در مراکز رأی‌دهی و شمارش آراء فورمه‌های درج شکایات را به دسترس کارکنان کمیسیون شکایات قرار می‌دهد. در صورتی که کارکنان شکایات حضور نداشته باشند، فورمه‌های شکایات را غرض ثبت شکایت در اختیار متقاضیان قرار می‌دهد.
- (۳) در صورت عدم حضور نماینده کمیسیون شکایات، شکایاتی که رسیدگی آن‌ها در حیطة صلاحیت کمیسیون نیستند، غرض رسیدگی به کمیسیون شکایات ارسال می‌گردد.

همکاری کارکنان کمیسیون با کمیسیون شکایات

ماده دهم:

- (۱) کارکنان کمیسیون در صورت اطلاع و مواجهه با تخطی‌ها، تخلفات و جرایم انتخاباتی، موضوع را به کمیسیون شکایات ارجاع می‌نماید.
- (۲) در جریان بررسی شکایات و اعتراضات انتخاباتی توسط کمیسیون شکایات، اگر کارکن کمیسیون دارای معلوماتی باشد که به روند رسیدگی به اعتراضات و شکایات انتخاباتی کمک کند، کمیسیون به درخواست رسمی کمیسیون شکایات در این زمینه همکاری می‌کند.

شکایت علیه کمیسیون و کارکنان کمیسیون

ماده یازدهم:

- (۱) در صورتی که مطالبه معلومات مربوط به شکایت مؤجه علیه کمیسیون، کارکن و یا کارکنان آن باشد، کمیسیون شکایات نماینده کمیسیون را از موضوع شکایت و هویت شکایت‌کننده مطلع می‌سازد.
- (۲) کمیسیون کارکنان خود را که علیه شان شکایت درج گردیده است، اطلاع داده و موضوع را با کمیسیون شکایات شریک می‌سازد.
- (۳) کمیسیون، حسب تقاضای کمیسیون شکایات، معلومات مرتبط به شکایت کارکنان را که علیه شان شکایت درج شده است، در اختیار کمیسیون شکایات قرار می‌دهد.
- (۴) کمیسیون شکایات، نتایج بررسی‌های خویش در رابطه به شکایت علیه کمیسیون و یا کارکنان آن را قبل از اتخاذ تصمیم با کمیسیون شریک می‌سازد.
- (۵) در صورت نیاز به اخذ معلومات از کمیسیون یا کارکن کمیسیون در مورد شکایت درج شده، نماینده موظف کمیسیون شکایات میتواند معلومات مدنظر را در دفتر مرکزی یا دفتر ولایتی کمیسیون از کمیسیون یا کارکن کمیسیون بدست آورد.

رسیدگی به موقع به اعتراضات و شکایات انتخاباتی

ماده دوازدهم:

- (۱) به منظور جلوگیری از ضیاع وقت، نارضایتی معترض و شکایت‌کننده و رعایت احکام قانون، کمیسیون مرکزی شکایات و کمیسیون‌های ولایتی آن، اعتراضات و شکایات واصله را در زمان تعیین شده در تقویم انتخاباتی، رسیدگی کرده و تضامین خود را با کمیسیون شریک می‌سازد.
- (۲) کمیسیون شکایات برای بررسی اعتراضات، شکایات و راه‌اندازی تحقیقات، می‌تواند از دفاتر ولایتی و دفتر مرکزی کمیسیون، بعد از هماهنگی با کمیسیون، بازدید کند.
- (۳) به منظور تحقق حکم فقرة اول این ماده، کمیسیون معلومات مطالبه شده از جانب کمیسیون شکایات را در اسرع وقت ممکن، در اختیار کمیسیون شکایات قرار می‌دهد.
- (۴) کمیسیون شکایات در صورت شناسایی جرم انتخاباتی، عامل یا عاملین آن را مطابق قانون اقدام نموده و به مراجع عدلی و قضایی معرفی نموده و کمیسیون را در جریان قرار می‌دهد.

تفتیش و بازشماری آراء

ماده سیزدهم:

- (۱) کمیسیون و کمیسیون شکایات می‌توانند دستور تفتیش و بازشماری صندوق‌های آراء را در مطابقت با احکام قانون انتخابات، لویح و طرزالعمل‌های انتخاباتی صادر نمایند.
- (۲) کمیسیون مرکزی شکایات و کمیسیون‌های ولایتی آن فهرست دقیق صندوق‌های آراء محلات مورد نظر را یا کمیسیون یا شخص مسئولی که از جانب کمیسیون معرفی می‌گردد، شریک می‌نماید.
- (۳) هرگاه محلات مندرج فهرست ارائه شده از جانب کمیسیون شکایات قبلاً توسط کمیسیون تفتیش و بازشماری شده باشد و نماینده کمیسیون شکایات حضور نداشته و کاپی چک لیست و فورمه بازشماری را اخذ ننموده باشد، کمیسیون کاپی چک لیست‌های تفتیش و فورمه‌های بازشماری محلات مربوط را با کمیسیون شکایات شریک می‌سازد. در صورت عدم تفتیش و بازشماری قبلی، آراء صندوق‌های شامل فهرست، در حضور نمایندگان کمیسیون شکایات، ناظرین، مشاهدین و رسانه‌ها، توسط کمیسیون تفتیش و بازشماری می‌شود.
- (۴) دفاتر ولایتی کمیسیون در مطابقت به صلاحیت‌های تفویض شده از جانب کمیسیون، در خصوص تفتیش و بازشماری آراء یا کمیسیون شکایات همکاری می‌نمایند.
- (۵) ارتباط در این زمینه، ذریعه نامه رسمی و یا ایمل‌های قبلاً معرفی شده، تأمین می‌گردد.
- (۶) تفتیش و بازشماری آراء در مرکز و ولایات، صرف نظر از مرجع اقدام‌کننده (کمیسیون یا کمیسیون شکایات)، توسط کارکنان کمیسیون اجرا می‌شود.
- (۷) نمایندگان کمیسیون و کمیسیون شکایات می‌توانند در مطابقت با طرزالعمل تفتیش و بازشماری آراء، کارکنان را رهنمائی نموده و هدایت دهند.
- (۸) تفتیش که توسط کمیسیون شکایات صورت می‌گیرد، نتایج آن در سندی که فارمت آن مطابق فارمت کمیسیون می‌باشد (چک لیست)، درج می‌گردد.
- (۹) در صورتی که کمیسیون شکایات تصمیم اتخاذ نماید که آراء یک محل یا مرکز رای‌دهی بازشماری گردد، نتایج بازشماری مطابق طرزالعمل تفتیش و بازشماری آراء که از جانب کمیسیون تصویب گردیده است در فورمه نتایج بازشماری آراء درج شده و مطابق آن اجراءات می‌گردد.

یکسان بودن اعتبار چک‌لست‌های تفتیش و بازشماری آراء

ماده چهاردهم:

- (۱) به منظور جلوگیری از تکرار کار و صرفه‌جویی در منابع (زمان، کارمند، مواد)، چک‌لیست واحد برای تفتیش و بازشماری تهیه گردیده و دارای اعتبار یکسان می‌باشد.
- (۲) کمیسیون و کمیسیون شکایات قبل از اقدام به تفتیش و بازشماری، پلان کاری خود را در سطح ولایات با جانب مقابل شریک می‌نمایند. در صورت تفتیش و بازشماری آراء توسط کمیسیون، کمیسیون شکایات نماینده خود را جهت نظارت بر روند تفتیش و بازشماری توظیف می‌نماید. نماینده معرفی شده، روند تفتیش و بازشماری را نظارت و مشاهده نموده و چک‌لیست مربوط را امضاء می‌نماید. در صورت موجودیت ملاحظات، آن را ذکر می‌نماید.
- (۳) کمیسیون شکایات مکلف است که نمایندگان خود را برای حضور در روند تفتیش و بازشماری آراء معرفی و اعزام نماید؛
- (۴) اصل چک‌لیست به جانب اقدام‌کننده تفتیش یا بازشماری آراء و یک نقل آن به جانب دیگر سپرده می‌شود. در این مورد، اصل و نقل چک‌لیست از اعتبار یکسان برخوردار است.
- (۵) موارد خاص تفتیش که چک‌لیست‌های تفتیش شامل معلومات اساسی و ضروری آن نباشند، از این امر مستثنی است.

حضور نماینده کمیسیون شکایات در روند تفتیش و بازشماری آراء

ماده پانزدهم:

- (۱) کمیسیون محل اجرای تفتیش و بازشماری آراء را بگونه‌ای تنظیم می‌کند که ناظرین، مشاهدین و نمایندگان رسانه‌ها به آسانی بتوانند روند تفتیش و بازشماری آراء را مورد نظارت و مشاهده قرار داده و کارکنان موظف کمیسیون شکایات بتوانند در محل حضور داشته و وظایف شان را انجام دهند.
- (۲) کارکن کمیسیون در صورت ازدحام بیش از ظرفیت محل تفتیش؛ ناظرین و مشاهدین را طبق برنامه زمانی منظم، در محل تفتیش و بازشماری، طور تناوبی تنظیم می‌نماید.
- (۳) در هر حالت، کارکن کمیسیون، برنامه زمانی را طوری تنظیم می‌نماید که حداقل یک‌تن از نمایندگان موظف کمیسیون شکایات بتواند بالای هر صندوقی که مورد تفتیش و بازشماری قرار می‌گیرند، حضور داشته باشد.
- (۴) در صورتی که کارکنان کمیسیون شکایات بنا به هر دلیلی موجه در جریان تفتیش و بازشماری که از جانب کمیسیون صورت می‌گیرد حضور نیابند، روند متوقف نمی‌گردد، در صورتی موجودیت شکایات بر روند تفتیش و بازشماری آراء، کمیسیون شکایات موضوع را رسیدگی می‌نماید.

امور رسانه‌ها

ماده شانزدهم:

- (۱) در صورتی که کمیسیون شکایات، شکایتی را دریافت نماید که رسیدگی آن در حیطه صلاحیت‌اش نباشد و ماهیت شکایت ایجاب نماید تا از سوی کمیته رسانه‌های کمیسیون رسیدگی گردد، کمیسیون شکایات، شکایت واصله را به کمیسیون ارجاع می‌نماید.
- (۲) در صورتی که کمیته رسانه‌های کمیسیون تثبیت نماید که موضوع شکایت در حیطه صلاحیت آن کمیته قرار ندارد و باید از سوی کمیسیون شکایات رسیدگی شود، کمیته مذکور شکایت واصله را از طریق کمیسیون، به کمیسیون شکایات راجع می‌سازد.

کمیته مختلط

ماده هفدهم:

- (۱) کمیسیون‌های انتخاباتی در صورت بروز اختلاف مندرج فقرة (۲) ماده ۹۳ تعدیل قانون انتخابات هیات مختلط را ایجاد می‌نماید. هیات مختلط مطابق لایحه کمیته مختلط اجراء خویش را انجام می‌دهد.
- (۲) به منظور چگونگی تشکیل هیات مختلط و نحوه کارکرد آن می‌کاینمزم مشترک از جانب طرفین تدوین می‌گردد.
- (۳) کمیسیون و کمیسیون شکایات با محکمه اختصاصی همکاری می‌نمایند.

تعدیل

ماده هجدهم:

- (۱) در صورت ضرورت، هر یک از طرفین می‌توانند خواهان تعدیل مفاد این تفاهم‌نامه گردند. موارد تعدیلی، بعد از تأیید طرفین قابل اجراء می‌باشند.
- (۲) تمامی موارد خارج از این تفاهم‌نامه با هماهنگی طرفین مورد توافق قرار می‌گیرد.

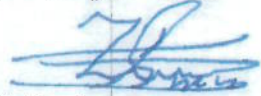
انفاذ

ماده نوزدهم:

- (۱) این تفاهم‌نامه در زده ماده و دو نسخه ترتیب گردیده و هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان می‌باشند.
- (۲) این تفاهم‌نامه بعد از امضای نمایندگان باصلاحیت طرفین، نافذ می‌باشد.
- (۳) با انفاذ این تفاهم‌نامه، تفاهم‌نامه‌های قبلی، ملغی می‌گردد.

رئیس کمیسیون شکایات
انتخاباتی
زهره بیان شینواری

تاریخ: / / ۱۳۹۸
محل:

رئیس کمیسیون مستقل انتخابات
حوا علم نورستانی

تاریخ: / / ۱۳۹۸
محل: